④

RUSKI INWALID

No. 4.

CZWARTEK. 8 Stycznia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Niderlandy. Angliia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

Warszawa, dnia 29 Grudnia.

Na dzień rocznicy narodzenia.

Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza wszech Rossyy Króla Polskiego
Dnia 12 Grudnia 1819 roku.

Niechay w dniu wielkiey Rocznicy
Głos móy, Miłościwy Panie!
W Twoiey Cesarskiey Stolicy
U podnoża Tronu stanie.
Wisły mie zkance z Newy mieszkańcami
Dzielą się mieyscem, lecz nigdy sercami.
Rossyanie, dzieci starsze,
Maią prawo do opieki;
Młodszych wierność ku Monarsze
Wszystkie zaświadczaią wieki.
Z iednego szczepu dwa wyrosłe drzewa
W iedno dziś łączy dobroczynna Newa.
Długo szczęście było z nami;
W końcu, z iedney latorośli
Pozostaliśmy Karłami.
Bracia w Olbrzymów porośli.
Dziedzictwo przodków upadło, z pogromu
Ostatek w Twoim ratował się domu.
Rozbitkom na Oceanie,
Wśrzód powszechnego zamętu,
Kazałeś wspaniały Panie!
Do twoiego wsieść Okrętu.
Gdy z siebie zdięli czczych obietnic brzemię
Dałeś rodzinną oglądać im ziemię.
Królu nasz! gdy wybiła z nayszczęśliwszych godzin
Godzina, zwiastuiąca chwilę Twych Narodzin,
Zstąpił Boski posłaniec z górnego Syonu
Błogosławić Następcę Północnego Tronu.
Do naygodnieyszey z Matek, co świat cnotą dziwi,
Którą, iako za własną, maią nieszczęśliwi,

W Imieniu Bóstwa tak mówić poczyna:
»Pan z wysokości patrząc na twe cnoty,
»Dał Ci w nagrodę *Alexandra* Syna,
»Synowi godne Królów da przymioty:
»Sprawiedliwość, Miłość Ludów,
»Chęć utrzymania pokoiu,
»Zdrowie dla znoszenia trudów,
»I mężną wytrwałość w boiu.
»Daley, w Boskim iest wyroku,
»W dwudziestym i trzecim roku,
»Z sercem Numy i Traiana
»Dać Go ludowi za Pana.
»Pozna panowania sztukę.
»Innym Królom da naukę.
»Pierwszy Władca na Północy
»Cudzey nie ścierpi przemocy.
»Zbierze się burza z zachodu;
»Wciągniony w napastną woynę,
»Stanie na czele Narodu.
»Prowadząc zastępy zbroyne.
»Przy nim moie będzie ramie;
»Smiałka, co światu zagrozi,
»Bronią i głodem połamie,
»A niedobitków wymrozi.
»Nie dosyć na tem, iż z chwałą
»Oswobodzi ziemię całą;
»Wzmocni chwieiące się trony,
»Nada pokóy części świata,
»Wzniesie wygnane Burbony
»Na tron oblany krwią Brata.
»Owocem będzie tey pracy
»Sława, i wierni Polacy,
A przyszłość...tu przerwawszy Duch poselstwo swoie,
Z powietrzem nad gwiaździste uniosł się podwoie.
Królu! piętnaście tylko lat było potrzeba.
Zebyś do słowa spełnił przepowiednią Nieba.
Przyszłość leży pod zasłoną.
Tę podnieść Bóg zastrzegł sobie:
My Twoią wsparci obroną
Szczęśliwi będziem przy Tobie.

Dawny Brygadyer woyska polskiego.
M. M.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Hannoweru, 28 *Grudnia.*

Dzisiay uroczyście otwarte zostały posiedzenia zgromadzonych stanów naszych. Jego Królewicowska Mość Xiążę Kambrydski w charakterze pełnomocnika od Xiążęcia Reienta przybył do domu obrad przy grzmotach dział i odgłosie dzwonów otoczony licznym i okazałym orszakiem. Gdy zaiął właściwe sobie mieysce w sali tronowey, zagaił posiedzenie piękną i do przedmiotu stosowną mową.

z Kell, 21 *Grudnia.*

Sundheym, Wieś Kel, część miasta tegoż imienia i powiat cały zupełnie zatopione zostały przez wybrzeżenie rzek, iakiego tu od roku 1801 niewidziano. Cała przestrzeń między groblą renską i drogą neymulską iest teraz obszernym ieziorem. Mieszkańcy Kel i Sundheymu powiększey części uciekaią na dachy domów swoich. Co się zas tycze bydła to koniecznie zginąć musi. Na rzece Kantzig znayduią wiele spłyconego drzewa zdaleka napędzonego, a to które się na brzegach znaydowało, zostało porwane i pędem wody daleko w dół zaniesione. Strata iaką poniosły ogrody pola i budowle gospodarskie, przez to straszne wylanie, niemoże bydź dostatecznie wyrachowaną. Woda powiększey części iest mętna, ciemna i pomieszana z ziemią oderwaną od brzegów. Dzisiay w południe doszła naywiększey wysokości. Po ulicach ieżdzą w czołnach i na promach. Kommunikacyia między Kel i Offenburg iest niezmiernie trudna, a nawet niebespieczna, a w nocy zupełnie niepodobna.

z Dusseldorf, 26 *Grudnia.*

W przeciągu całego wieku niebyło tu tak strasznego rozlania wody iak teraz. Wszystkie stanowiska nadreńskie są zalane. Roboty w twierdzy Deitze przerwały się i niezmiernie uszkodzone zostały przez ten nagły i niedoświadczany potop. Na wielkiey drodze z Mulheymu do Dusseldorf w dwóch mieyscach trzeba się na czołnach przeprawiać. Po rzece Ren pływaią beczki z winem, paki z cukrem, a nawet i nieszczęśliwi mieszkańcy porwani bystrym pędem wody. W mieście tuteyszem woda tak iest wielka iż nietylko pokryła ulice nazwaną *celna*; lecz nawet i domy niektóre stoiące na placu targowym zalała.

z Posiadłości Brandenburgskich, 28 *Grudnia.*

Były dotychczas Minister woyny, Jenerał Porucznik *Boiahn* na własną kilkakroć powtórzoną prożbę, uwolnionym został od obowiązku, który aż nadto był dla niego trudnym i ciążącym. Król JMść w nagrodę tyloletnich zasług, przeznaczył mu po 6000 talarów pensyi corok. Jego następcą mianowa-

nym został Jenerał *Hacke* naczelnie dowodzący w prowinciiach pruskich nadreńskich. Ten ostatni powtórnie iuż zostaie Ministrem woyny; nim zaś na mieysce przeznaczenia swego przybędzie, spełnianie obowiązku tego poruczone Jenerałowi *Scholer*, naczelnikowi pierwszego wydziału Ministerstwa woyny.

z Erbelfeld, 28 *Grudnia*.

Zewsząd dochodzą do nas wieści o strasznem wezbraniu Renu i innych rzek i szkodach, których to wylanie stało się przyczyną. Dozorca budowli *Hartman* i z nim dziewięciu ludzi utonęło w rzece Ruhr przy miasteczku Herdecke.

z Theningen, 22 *Grudnia*.

W nocy między 20 i 21 b. m. wezbrana rzeka Elz zniosła tamę znayduiącą się przed mostem theningenskim, wszystkie za tem okolice tuteysze zostały zalane i wystawuią iedno nieprzeyrzane iezioro. Niezmierne mnóstwo myszy, które tu mocno dokuczały wytępione zostały tem zalaniem, i ta tylko iedna okoliczność cieszy nas w tey klęsce.

z Manheymu, 25 *Grudnia*.

Wysokość wody dnia wczorayszego bynaymniey się niezmnieyszyła i przechodziła zwyczayne swoie koryto więcey niż dziesięciu calami.

Francia.

z Paryża, 23 *Grudnia*.

Po zawczora o godzinie 11 w wieczor zdarzył się tu przypadek wcale rzadki w tak ludnem mieście. Dama iedna powracaiąc z teatru z przyiaciółką swoią porwaną została na ulicy przez dwóch nieznaiomych, uwiniętych w płaszcze. Opor iey i wołanie o ratunek nic niepomogły, niemogła się wyrwać z rąk napastników. Warta którą zawołała na pomoc iey przyiaciółka, iuż niemogła dognać zuchwalców.

Sąd kryminalny w Kale wydał niedawno wyrok śmierci przeciwko pewnego starca 85 letniego, który będąc w szpitalu St. Omer obwiniony był o dwukrotne zabóystwo!

W tych dniach umarł w stolicy tuteyszey Hrabia *Serrurier* Per i marszałek Francii, naywięcey sławny z wypraw włoskich.

Znaiomy Jenerał Hrabia *Hulin* od kilku dni znayduie się w Paryżu.

Jenerał *Sawary* który iak wiadomo iest teraz w więzieniu *Abbay* tak liczne od wszystkich odbiera odwiedziny, iak gdyby był pierwszym z Ministrów. Siedzi on w tymże pokoiu, gdzie był więziony *Mallet* co w roku 1812 targnął się był na życie *Napoleona*. — Ziawienie się Jenerała w Paryżu było dla Ministrów w cale niespodzianem. Powtorny rozbior sprawy iego ma się wkrótce rozpocząć.

Liczba samobóystw dokonanych tak w stolicy tuteyszey iak bliższych okolicach, w samym tylko przeszłym miesiącu Październiku dochodziła 20. Z tych pięciu odebrało sobie życie z przyczyny złey konduity i gry; czworo z nędzy i ubóstwa i t d. dwóch z miłości bez nadziei i t. d.

Na posiedzeniu wczorayszem izby deputowanych, Pan *Ternau* starszy, przedstawił w imieniu kommissyi obraz proiektów ułożonych w oddziele skarbu i przychodów. Treść tego obrazu na tem zależy, aby odtąd połowę tylko podatków z ziemi i t. d. wnoszono do rządu, nie zaś płacono ie całkowicie z góry; a w nagrodę tey ze strony rządu powolności ma się mu zrobić pożyczka 200 milionów. Autor tego obrazu kończy go zapewnieniem, że wszystkie te proiekta nienapróżnych tylko opieraią się rozumowaniach; lecz że członki kommissyi w których narod ma naylepszych swoich reprezentantów, ożywione prawdziwą gorliwością i miłością dobra powszechnego podaią takowy.

Na posiedzeniu dzisieyszem przedmiot ten obszernie ma bydź rozebranym.

z teyże stolicy 24 *Grudnia*.

Sprawa Jenerała *Savary* pomyślnie się na iego stronę skończyła; sąd woienny uznał go niewinnym. W skutek czego niezwłocznie odzyskał wolność.

Arnault i Felix *Desportes* powrócili także do Paryża.

Rozchodzi się tu pogłoska (potrzebuiąca iednakże potwierdzenia) iakoby niektóre posty gwardyi narodowey miały bydź opatrzone w mocne naboie na przypadek pokuszenia się złośliwych. Zresztą iedna z gazet naszych powiada, że stronnicy tuteysi nie są wstanie sprawienia iakiey kolwiek obawy rządowi, za którym iak wiadomo ciągnie większa połowa narodu.

Bawiący tu Xiąże *Paweł* Wirtembergski otrzymał w tych dniach od Króla brata swoiego wiadomość, że sekwestr rozciągnięty na iego udzielne maiątki iest zniesionym, a razem

tenże Król zapraszago do Wirtemberga z tem, aby zasiadał w zgromadzeniu stanów.

Jenerał *Partonaux* który w czasie Ministerstwa Marszałka *Gouvion St. Cyr* usuniętym był od obowiązku kommendanta Tuluzy, teraz znowu otrzymał to mieysce na przedstawienie nowego Ministra woyny.

z Strażburga, 25 Grudnia.

Miasto nasze od kilku iuż dni ma postać wyspy. Rzeki Jlell i Bresche wybrzeżyły, a zniemi złączyła się gałęź Renu zniosłszy tamę. Wszystkie niższe mieysca w okolicach tuteyszych są zalane, a część warowni mieyskich wodą rozmyta. Gwałtowne descze które dotychczas padaią w przeciwność zapowiedniom barometrów, niepozwalaią nawet cieszyć się nadzieią aby woda rychło mogła ustapić. Trwoga mieszkańców iest powszechna i naywiększa, a szkody zrządzone tym potopem przechodzą wszelkie opisanie. Ciągłe i mocne wiatry dopomogły rozlaniu wody po polach i wielkich drogach.

NIDERLANDY.

z Hagi 1 Stycznia.

Woda nagle i niezmiernie wzbiera; rzeka Yssel podniosła się na 17 stop, a Vaal wybrzeżyła przy Nimvegen i zrządziła mieszkańcom wielkie szkody. Podobnież smutne wiadomości dochodzą z Utrecht gdzie rzeka Leck podobnież zalała miasto.

Luttich prawie cały iest wodą pokryty i w wielu prowincyiach Niderlandskich poznoszone są tamy. Z Charleroy donoszą że rzeka Sambra zalała wszystkie niziny i głębokość wody pięć stop przeszło domierza.

z Bruxelli 30 Grudnia.

I u nas iuż się ziawili ci co kolą przechodzących, Paryżanie znaleźli tu naśladowców. Niektóre kobiety uczciwe ranione zostały na ulicach igłami utkwionemi na kiiach. Trzech takich Jchmościow schwytano i uwięziono: ieden z nich młody chłopczyna, wyznał że go namówił był do tego iakiś dorosły męszczyzna, którego także uwięziono.

ANGLIIA.

z Londynu, 29 Grudnia.

W Neukastel zaszły niedawno wielkie zamieszania między pospólstwem. Policyia niebyła wstanie przeszkodzenia i musiała wezwać na pomoc sobie siłę zbroyną. Użyty do tego oddział dragnnów niepierwiey mogł powrócić spokoyność aż dopiero po kilku godzinach, lud bowiem rozproszony w iednem mieyscu, zgromadzał się w drugiem i nowe poczynał kłótnie. Nakoniec schwytano hersztow nieładu i niespokoyność powoli uśmierzoną została.

Poseł nasz były przy dworze rossyyskim Hrabia *Catcart* i iego rodzina, przybyli wczora z Calais do Dower na statku przewozonym *Lord Duncan.*

ROZMAITOŚCI.

— W gazetach zagranicznych czytamy następuiące ciekawe szczegóły o teraznieyszym Królu Hiszpańskim:

»Król Ferdynand nielubi żadnego przepychu, sposob życia iego iest równie prosty i iednostayny iak każdego prywatnego człowieka; wstaie zawsze rano, po śniadaniu zaraz wyieżdza sam ieden bez gwardyi i wszelkiego innego orszaku. Poiazd iego równie iest niewymyślny iak odzież; często bywa na śniadaniu u Xiążęcia *Hygar* i Xiążęcia *Trias*; naywiększą część paranku spędza na odwiedzeniach rozmaitych zakładów publicznych iako to: szkół, szpitalów i rękodzielni. Powróciwszy do zamku składa radę z ministrami i traktuie o sprawach państwa. Obiaduie o południu. — Kiedy bawi w Parde przechadza się często sam ieden; lub w towarzystwie tylko iednego kapitana gwardyi; wieczorem usuwa się do swoich pokoi i bawi się muzyką. Gra on pięknie na fortepiianie i naywięcey lubi ten instrument. Czasami bywa w teatrze. Jdzie spać zwyczaynie wczesnie i rzadko kiedy chyba dla ważnych przyczyn zmienia ten porządek życia.— Bawiąc w Walansy zaymował się naywięcey czytaniem i tego odpoczynku użył na przekładanie na ięzyk francuzki niektórych wyimków z naylepszych poetów Hiszpańskich.

— Tocząca się w Bordeaux sprawa o urządzonym okręcie *Atalanta* i przeznaczonym na rozboie morskie, iuż iest skończona, i wszyscy oskarzeni z podziwieniem powszechnem są uznani niewinnemi.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.